

QVÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPVTATIONIBVS mane discutienda in Scholis Medicorum, die Iouis XIIII. Martij,

M. GVIDONE PATIN,

DOCTORE MEDICO, ET Chirurgiæ Professore, Præside.

Estne longæ ac iucundæ vitæ tuta certáque parens Sobrietas?

IVERE omnes diu iucundéque volunt, sed ad peruidendum quid eiusmodi vitam efficiat, penè omnes cæcutiunt, adeo nullius rei difficilior, quàm rectè vivendi scientia. Vix vlli quàm bene viuant; quàm diu, cuncti curant, cùm vnicuique integrum sit, vt bene, vt diu, paucis. Sanè hujus vitæ isthmus perbrevis est, ac velut vmbræ transitus: sed nostrâ sæpius, quàm Naturæ culpâ. Ab aliis quidem hæc pro jure suo citiùs, ab aliis tardiùs debitum exigit: vt Iudex eos primùm plecti jubet, qui minùs flagitii admisere, sic plerosque innocentissimos, sive hac in parte benignior, sive rigidior, antè cogit mori quàm cœperunt vivere, in ipsóque vitæ apparatu, nihil aliud finit, quàm lucem prospicere. Aliorum in ipso flore cursum interrumpit, alios adducit ad extremam vsque ætatem, quæ quantacumque sit, paucorum annorum circuitus est. Nobis verò tametsi tantum patuit, quantum potuit, rapidè tamen videtur decurrere, quia vel inter errores conteritur: aut nihil, aut aliud, aut malè agentibus elabitur. Pecuniam ægrè quis alteri dividat; tempus, cujus vnius honesta avaritia est, & totam propè vitam cuivis vltro impendimus: atque ita dissipatam dum terminum providemus, & quota ex parte nostra fuerit, reputamus, brevem fuisse conquerimur. Satis longa foret, si tota bene collocaretur, si plusquam reliquias sanis consiliis destinaremus. Quid quod plerumque nostræ ipsi salutis proditores sumus, & pessimo victus genere sanitati decoquimus? In vitia, praui, dociles, alter alterum trudimus: & quæ communis est insania, priores malè iter ingressos, pecudum more, non quà eundum est, sed quà itur sequendo, alienis perimus exemplis. Sic paucis contingit longa vita, sed & paucioribus adhuc iucunda. Ab hac longè absunt quibus assiduum est cum morbis negotium, qui miseram trahunt animam tot in dies tormenta trahentem. Nescimus quàm multorum sit personata felicitas, quibus inter ærumnas Cor ipsum exedentes, necesse est agere felices. O si Tyrannorum mentes recluderentur,

quanti poſſent laniatus & ictus aſpici! vt corpora verberibus, ita ſævitia, libidine, vltionis cupiditate, malis conſultis animus dilaceretur! Quàm-multi ob id vnum miſerrimi, quod ne aliquando miſeri ſint, ſemper timent. De grege illo ſunt qui totam ſpirantes Arabiam, auro argentóque ornati, & adinſtar parietum ſuorum extrinſecus culti, intus ſanæ mentis hilum non habent: & quos ſtrenua exercet inertia, ac velut in mari lento tranquillitas iners detinet, vel otium negotioſum, beatóſne dixerit, quiſquis ſapit? certè hilaris & optima viuendi ratio corporis animique pace continetur: nec tamen bonis corporis metienda, alioqui pecudis conditio melior quàm hominis. Nuda & ratione defecta vita muſcarum ac vermium bonum eſt, hominis verò, rectè valere & ſapere: nec enim verè feliciterque viuimus, niſi cùm omni corporis moleſtia vacui, bonæ menti laboramus: æger eſt qui corpore validus, minùs valet animo: tunc tantùm perfecta ſanitas eſt, cùm partis vtriuſque veluti iunctorum ad bigas equorum quædam æquabilitas eſt; neutra incumbit alteri: tanti verò boni cùm tam rara ſit, quàm fugax poſſeſſio, an abs re vita brevis & ingrata iudicatur?

FATA fugiendo incurrimus, & vt alios ocyùs, alios ſeriùs comprehendant, neminem tamen prætereunt. His vel inuiti colla ſubmittunt qui ſibi populos tanto tumultu ſubijciunt, nemo impunè refragatur. Omnes quidem ſimili ratione naſcimur: Verùm vt modo diſſimili, ſic ætate diſpari mortem oppetimus: plures immaturi decedunt, ex Naturæ neceſſitate pauci. Nullùs vltra penſum vivit, nec fixum cuique terminum gratia aut induſtria vlteriùs vnquam promouit. Huic ne momentum quidem adijciat ipſe Æſculapius, multò minùs auro ſuo potabili (putabili) Chymiſta fumivendulus. Sæpe tamen quem interitus diem victus error accelerat, prudens Medicus conſiliis ſuis retardat. Vt quis longiſſimum vitæ ſpatium ſanus compleat, is neceſſe eſt puro ſanguine, & copia nativi caloris, humido primigenio probè temperati circumfluat: neque tamen quiſquis vtroque abundat, diutiſſimè viuit: quanquam & id in manu noſtra eſt, modò ne ſalutarem hunc humorem diripi affatim ſinamus, vel obrui. At quia nihil minùs curamus, ferè & ante diem obrepit mors, quæ vbique in inſidiis eſt, juvenibus in propinquo, ſenibus in limine; ſcilicet agunt eius negotium multa quæ nos aſſiduè circumſtant incommoda, quibus ceu turbulentis externarum procellarum fluctibus iactati huc illuc traducimur: nec minùs favet, quæ nos ad omnem ictum exponit, innata imbecillitas: nempe frigore, æſtu, labore offendimur; ipſo rurſus ſitu & otio corrumpimur; non omne cælum ferimus, fames & ſitis mortem minantur, niſi remedium adhibeas; cùm interim potus & aliment, aquorum modò inopiâ, modò copiâ rumpimur, ſapor, odor, vigilia, ſomnus, & cætera ſine quibus moriendum eſt, non rarò ſint mortifera, vt mirum ſit tot iniuriis patere hominem, vix vnius patientem. Sed vt ex his tuti emergamus, quem blandæ voluptatis illecebræ non aliquando irretiunt? aut quem ſi moderatrix temperantia ſedulò conſervavit, caſus aliquis non obterit? quoſdam incautos mométo interimit venenatum animal, perit ille alter Italo perfuſus aceto: Hos mare, alios fulmen, alios aſſumit terra, bello permulti cadunt, & hos bello ſuperſtites, opprimit domus, delet ignis, vſque adeo certæ mortis incertus eſt dies ac locus, nec vt hanc vitet, vnquam homini ſatis cautum eſt in horas. Tot ac tam variis bre-

vioris ævi cauſis accedant & multò frequentiores morbi, noſtro vtplurimùm vitio nati: hos ſequitur languor, & minor annorum numerus, ſi fortè non ſequatur interitus: cuius vbi periculum propiùs admotum eſt, dum ſtolidè ad illos concurritur, apud quos ſua cuique vænalis vita promittitur, magno plerumque mors emitur: pyxidibus quæ titulo oſtentant remedia, intus venena, aut vt ferè fit, nihil planè præter muſcerdam recondentibus. Ab his vbi crumena, non ægritudo levior facta eſt, videas ægros Medicorum genua tangentes, ſuaque omnia, ſed ſeriùs paratos impendere, vt mortis laqueis expediti viuant, & novis vſque ſuppetant doloribus: ita nos vna catena hîc alligatos tenet, amor vitæ: ſi tamen aliter quàm nomine vita eſt, prorſus reipsâ labor, aut lenta mors, tanto plus aloës quàm mellis habet. An verò nihil habet homo quo has poſſit abſtergere moleſtias? magnam quidem earum partem facilè declinaremus, nec paucorum annorum, imò & dierum acceſſionem votis turpiter mendicaremus, ſi tantum in præcavendis morbis, quantum in iis dum nos exercent, profligandis, operæ poneremus. Sed tanta nos valetudinis negligentia tenet, vt quanti facienda ſit, haud aliter quàm perdendo cognoſcamus: amiſſam ægrè recuperaveris, etiamſi adhibeas preces argenteas: vt ſine impendiis præſentem retineas, facilis eſt & compendiaria via, modò bonis auſpiciis ineatur: tota puncto res conſtat.

VIS te beatum facere, frugi ac ſobrius eſto: diſce quod maximæ artis eſt, inter epulas eſurire: fuge ἀμονίαι, & varios miſſus qui excitant alliciúntque veluti præſtigiis, captam appetentiam. Ad cibum & potum, vt vitæ, ſic mortis viaticum, non tanquam ad vas implendum accedito, ſed vt ſumas parcâ quod ſatis eſt, manu, nec tam eorum vſu ſis, quàm temperantia lætus. Summum bonum eſt nullo alimento egere, ab hoc proximum, quam-minimum requirere. Saluberrima vitæ forma eſt ſecundùm naturam viuere: exiguum hæc deſiderat, immenſum opinio. Furor eſt cùm tam exiguum capias, cupere multum: cogita quàm paruum tibi ſit corpus: ſenſus licèt augeatur, non id tamen laxabitur: nos ſæpe maiorem habemus famem quàm ventrem: hunc cum ſale panis latrantem leniet, vel prima iratum facilè placaverit eſca: ſi bene inſtitutus eſt, non erit moleſtus interpellator: parvo dimittetur, ſi das illi quæ debes, non quæ potes, aut petit omnia: ne malè pareat, ipſi noverca ſis oportet: ferè enim in hunc ſolâ peccatur clementiâ. Hoc vnum eſt & quidem ſummum Medicorum præceptum, per quod ſemper careas Medico, nempe os regi patiens, domino pro centum Medicis eſt. Hac vna ratione quaſi divina quadam virgula differtur, ac demum floridior contingit votis vel malignis nulli non optata ſenectus, quam ſuis τεχνοχειρουργήμασι, Panaceâ, Mumiâ, & herbis Hermeticis, incombuſtis oleis, viuidis laticibus, arcere falsò prædicant æquè mendaces ac creduli, putidique ciniſlones Chymiſtæ. Huius præſidij vim adverſus cuncta vitæ incommoda, nec Moly Homericum, nec Plinij Theombrotion, aut Dodecatheos vnquam æquaverint: nihil in illum licebit morbis, qui vltra quod ſuadet Sobrietas, nihil ſibi licere putaverit Non opus eſt tot glutire catapotia, tot lambere ſyrupos, tot pharmaca, ac penè tot exhaurire pharmacopolia, vt fœda humorum ſaburra ingluviei ſoboles, & morborum parens exhauriatur coccis Cnidiis, helleboratis, ſcammoniatis, antimonio (diabolico inter remedia monſtro) & aliis infenſis, peregrinis, ac

ſæpe adulteratis medicamentis, quæ purgari potiùs debeant, quàm vt tutò noſtra purgare queant corpora. Intemperantium iſta ſunt, qui, ceu lintea dum ſapone & nitro detergentur, citiùs pertunduntur, cathartica ſæpius ſorbendo, celeriùs deteruntur. Qui ſobriè degit, niſi fortè ſit ab ortu δὐσκρατος, & quaſdam habeat cauſarias partes, tam vacat omni morbo, quàm humorum cœno; vt proinde nullo egeat medicamento. Si qua ex ictu vulnera, indéque vlcera facta ſint, & citò & ſponte coëunt. Peſtis ipſa morborum caput quantumcumque ſæviat, æquè illum habebit eximium, quàm olim Athenis temperantem penéque divinum Socratem: ſcilicet aëris, loci, frigoris, æſtus, externarúmque cauſarum vis omnino elangueſcit, vbi nihil adiuvant inquilini hoſtes, cibus & potus. Quinetiam ſub hoc tranquillo corporis ſtatu quæ ſenſuum iudicio iucunda ſunt, magis oblectant, videntúrque ſuaviora: quippe vt ſerenitas Alcyonibus, ſic ſanitas voluptatibus commodum præbet ortum: neque ſolùm à parciori victu perbellè habet corpus, ſed & optimè habet anima. Subtilis animus molem ventris refugit, & corpore meliuſculè habito ad cognatas illi actiones inclinatur: mens ſicco corpore fulget vt ſtella nitido cælo; quóque ipſi minus eſt cum corpore commercij, minus ineſt & vitij: non diſrumpitur irâ, non movet iurgia, non coquit ſeditiones placidus & ſui compos animus: non æſtuat habendi deſiderio, quem ſuſtinet cibus nec corpori gravis nec patrimonio: non illum venus erubeſcendis adurit ignibus, qui vix libatis epulis, ſilentium indicit indignanti ſtomacho: amica caſtitati fames panem cogitat, non adulteria. Hanc morum innocentiam, innocenti victu tuebantur olim Chriſtiani Anachoretæ, (vt in Palæſtina Eſſeni, gens æterna, in qua nemo naſcitur) ipſo adhuc anno centeſimo ſani: veniebat in cibum panis aut palma, quæ & veſtitum præbebat: nam cocti aut calidi aliquid comeſſe, inter cupedias erat, in potum hauſta è proximo fonte frigida: à vino tam procul aberant, quàm ab vrbibus. Eiuſdem frugalitatis tenaciſſimi primi, & à Deo recentes homines nongentos annos vivebant, carnis perinde ac fraudis neſcij, ſed his quæ Natura ſponte tribuebat, contenti: nondum enim cogebatur ſuum ſitientibus fundere ſanguinem. Nos tam rigida ac pertinaci abſtinentia, quæ priſcos illos penè æternos & χαλκεντέρους efficiebat, prętendimus mundi ſenium, ſub quo noſtra hęc tractari molliùs ætas imbecilla velit. Adeo nempe noſtram amamus intemperantiam, eam vt excuſare quàm excutere malimus: ſicque plures interimat gula quàm gladius.

IN victu qui modum tenere neſcit, & morbo tenetur, & vitio. Vt mollis educatio nervos omnes mentis & corporis frangit, ſic vtriuſque alacritatem minuit attentior parſimonia, quâ nonnulli malignè famem extinguendo mugilis vitam agunt, glorianturque ſe non paſci toto aſſe. Squallorem appetere, faciles odiſſe munditias, veſci tetris & horridis cibis, eius eſt qui Gratiis litavit nunquam: res delicatas proſequi, luxurię eſt; vſu receptas, nec magno parabiles fugere, dementiæ: frugalitatem exigimus, non pœnam. Parca ſit, ſed nitida cœna, cuius pręcipuum condimentum ſit amicus, cum quo riges diffundáſque amicitiam, minùs ventre quàm animo conuiua. Cibus tibi ſit panis, ſi non alius, vulgi, & ſi licet, procerum. Obſonia ſi lubet, inferantur aliqua, non hominũ opinione cara, non per artem voluptatémque corrupta, ſed ſtomacho magis quàm palato amica: ſua illis non deerit gratia, modò non de-

sint Spartana aromata, his quæ ab Indis advehuntur, longè salubriora: nihil contemnit esuriens, nec est ambitiosa fames, ipsa tibi commendabit quodcumque comprehenderis. Vis mente & corpore acutiùs cernere, vis sapere, omnemque stultitiæ mixturam effugere, bibas aquam, Sapientiæ fomitem: nutrit illa, coctionem iuvat, viuidos facit sensus, acre iudicium, limpidum & studiis aptum ingenium, adeoque vt animantibus, imò & viuentibus omnibus, sic cuiuslibet ætatis, sexus, & temperamenti hominibus ἀρίστευει. Vinum conuiuij coagulum, lac veneris, hilaritatis seminarium, quo nihil est iucundius, quo nihil melius dedit Natura hominibus, voluptatis, non necessitatis potus est, sed dolosus luctator, hepar captat primùm, mox caput atque pedes: splendet color eius, sed statim mordet vt coluber, & tanquam regulus venenum suum in totum corpus diffundit. Ab eo non solos Reges, sed etiam, si quisque sibi rex esse debet, cęteros homines abstinere satius foret: quamquam conferre creditur aliquibus eximio quidem ingenio, sed dum sicci sunt, minùs audaci, & quasi concreto, qui cùm ad pocula ventum est, tanquam miniati Ioues, thuris in morem à calore correpti exhalant. Merum nulli non noxium, quò potentius, hoc nocentius: mel est ori, fel capiti, sapit in ore, ardet in ventre, fumat in capite, suique amantissimis tandem iugulum petit. Mirum quod cùm vix ferendo sint sanorum robustissimi, nonnulli tamen qui pari inscitia & impudentia Medicorum auctoritatem arripiunt, ægris quasi per se non satis officiat, etiam venenato stibio infectum propinant: ac si qui fati ope euaserint, ceu bina hæc venena iuuerint (ô mores! ô tempora!) inter remedia, si Diis placet, annumerantur. Quæ virgo nymphas deserit amore Bacchi, dat tibi certum breui perituræ virginitatis indicium: & quæ ętatis florem marito prostituit, quò magis vino dedita, hoc minùs pudica: pueris & infantibus ne dilutum quidem dederis. Senes quò ætate provectiores, tantò dilutiùs bibant, tandémque metæ proximi, solam aquam. Adolescentibus & iuuenibus suave toxicum est, quo liberaliùs epoto, eorum medullæ velut admotis facibus inflammatæ, Æthnæo amoris igne æstuant: tunc placet iucundum nefas, oculi institores exactoresque libidinis, ad omnem lasciviam vagi euolant, petulantissimæ manus omnem verecundiæ legem perfringunt, tunc rabie iecur incendente libido, quâ visum est, sese impingit, nec iam furtim, sed palam illa fiunt, quibus abscondendis nulla sit satis alta nox: tam pręceps est gradus à Libero patre ad lumbifragam Venerem, solâ vini fugâ, & gulæ castigatione domandam. An verò accuratam hanc victus rationem quam Principum Medicorum lex sanxit, quisquam nunc ad vnguem obseruat? quotusquisque iam in vitæ suæ rationem inquirit? Rara nunc constans & firma sanitas, quia rara Sobrietas, quantúsque nostro seculo in hoc vnum ingenioso succrevit luxus, tanta & morborum incubuit cohors. In tam amabili ferculorum serie si quis iam est, qui non rapiatur extra metas necessitatis, is profectò magnus est. Totus Orbis duo Numina colit, Eduliam & Potinam: lurcones jam passim grassantur innumeri, quorum corpus est in sagina, animus in macie. Asello similes cor habent in ventre, ad omnia fercula manibus involant: summa curarum est, quid edant, quid bibant, vel eorum insomnia cibi sunt: perinde vorant, acsi lupum in aluo gerant, cum cruditate dissiliunt, ac penè saturitate crepant: quærunt irritamenta quæ pigritiam nauseantis stomachi erigant, & fessum os, in novos morsus excitent.

Tanto alii languore ſolvuntur, vt per ſe ſcire non poſſint, an eſuriant: adſpice quàm tangant malè ſingula dente ſuperbo, quàm difficilis creſcat inter molares cibus: his opus eſt quidquid habet artis, expromat coquus: vt obtuſus appetitus famis aliquid ſentiat, vt per deceptum guttur traiiciatur alimentum, hac qua intraverat, facilè rediturum, ſed non ſine bile reguſtandum. Tantum negotii exhibet peſſimum corporis vas, cujus causâ maxima pars mortalium vivit, & perit miſerè. Heu, prodigia gulæ! feris ad alimoniam ſolitudo ſua, multis elephantis vna ſylva ſufficit: homo terrâ paſcitur & mari: imò ſibi bene eſſe non putat, niſi ad delicias totum mundum irretiat. Eſt vbi provinciarum tributum vni homini vna cœna fit, nec ſatis lauta videtur menſa, ſupra quam non recognoſcit omnium gentium animalia, è ſingulis certa tantùm electurus membra, adeo nulla his eſt niſi ex faſtidio pax. Non ſapit caro bubula, agnina, ovilla, hœdina, vitulina, niſi exotico jure perfuſa: lepus, dama, pygargus, aper, cervus, & quidquid animalium ſylvas & agros pererrat, in menſas extrahitur; advolant & omnis generis altilia, Scythicæ volucres, attagen Ionicus, perdices, meleagrides, gallinæ Numidicæ, Africanæ ficedulę, gallinagines, quibus & comes eſt, pinguibus ficis paſtum jecur anſeris albi. Aqua ipſa ſuppeditare iubetur, quos celat piſces, lucium, barbatulum, mullum, rhombum pluſquam Cęſareum, & paucorum hominum Acipenſerem, reliquos denique non tam ſapore, quàm parandi difficultate pretioſos, ſæpe in plenum carnibus ventrem deiiciendos. Etiam oſtrea maris tubera, naufragio exquiruntur; nec admodum placent niſi Lucrina: neque dubiis cœnis deſunt ancipites fungi, quibus vel pratenſibus malè creditur; cùm id voluptuarii veneni ſævit in pręcordiis, ne ferendo quidem ſint dura meſſorum ilia. Ne non omni ex parte Cupediæ parentetur, haſce opiparas menſas claudunt fructus innumeri, crudi, cocti, condîti, multo ſaccharo adulterati: vnde moleſta bilis congeries, & novus excrementorum proventus, melimela, artolagana, ſcitamenta mellita, & aliæ nebulæ, ſtomacho graves, & coctioni impares. Quòd ſi tanta in cibo licentia, non minor eſt in potu. Servatur algor æſtibus, excogitaturque, vt alienis menſibus cęleſtis aquę ſpuma nix algeat: eò proceſſit vitiorum ſolertia, vt compertum ſit quemadmodum aqua quoque inebriaret, quanquam major pars hominum vini dulcedine capti, non aliud vitæ præmium intelligunt: pauci nunc, & qui ferè rideantur, abſtemii, multi popinones & κυλικοσυιεέται, tanquam ad perdenda vina geniti, pecude deteriores, ſeipſos ad bibendum ſtultiſſimè cogunt: iſti hominéſne, an potiùs amphoræ, rapere ſe vitam prædicant, dum falſa inter gaudia, totos ſæpe dies ac noctes ſedent ad pocula, heſternæ temulentiæ nouam adiicientes, ſed crapulam crapulâ, vt aiunt diſcuſſuri: Iuuat hilarem inſaniam inſanire, ac per iocum furere. Ad hæc Bacchi pervigilia ſacramento dexterarum fidem ſuam obligant, ne quis exeat, & ſigna deſerat, ſtandum & pugnandum advſque guttam vltimam: in hoc Dionyſiaco agone certa bibendi lege contenditur: qui poſſunt vincere, laudem merentur ex crimine: palmam referunt qui inter plures vltimi fiunt ebrij, qui ſe præbent meri capaciſſimos, hoc ſolo triſtes quod ab ipſis vincantur doliis. Sed ô barbaram libidinem! ô monſtroſum penéque incredibilem ebrietatis amorem! & ipſi populi vitibus vinóque carentes inebriantur, Indi, Perſæ, Maſſagetæ, Tartari, Sinenſes, Americani, nouis quibuſdam potuum generi-

bus excogitatis, ebrietatem inducentibus, etsi vino careant: adeo vt nulla mundi parte videatur cessare ebrietas. Quid quod homo sacra res, & θεὸς ἐπίγειος potitando seipsum iugulat? ac sæpe anginâ vinariâ præfocatus conditur tumulo, antè toties decumanis meri fluctibus obrutus. Planè vino nihil inest boni præter veritatem, cui detegendę lene tormentum est, scelerum alioqui malorumque omnium metropolis, & párens quarumlibet ęgritudinum, quibus plerumque sola medeatur mors, nisi priùs medeatur abstinentia.

BONO itaque loco sunt res eorum qui ab ingluvie, qua nulla hominum generi capitalior pestis, & à pernicioso gulę obsequio liberi, non plus indulgent corpori quàm tuendæ valetudini satis est; quippe vt intemperantiæ culpam pœna premit comes, catenata videlicet morborum series, aut tam merita quàm immatura mors: sic pro frugalitate messem opimam metunt, verúmque robur colligunt sobrii, qui corpore animoque pręstantes, voluptatem quæ inter cibi potusque delicias capitur, brevem, exitu fœdam dolorique cognatam pensant longa iucundaque sanitate. Pręlucet in eorum vultu totóque corporis habitu, color quidam eximius, nitórque virens, & senii nescius, mens ipsa lęta & alacris suum vigorem veluti transfundit in corpus, omnibus vitæ muniis optimè comparatum; nullus molestiæ, nullus dolori locus. Tam procul absunt ab omni ęgrotandi periculo, vt si qua olim morbi semina à parentibus vel natura invalidis, vel parum cautè viuentibus traxerint, contranitente partium robore, & legitima victus lege vanescant. Hos ne senectus quidem quæ solvit omnia, frangit, in ipso ætatis portu vegetissimi apparent, oculi puro lumine vigent, pedes certa imprimunt vestigia, liquidus est & penetrabilis auditus, dentes candidi & immoti, vox sonora, corpus solidum succique plenum, cani cum rubore discrepant, vires cum ętate dissentiunt, non memoriæ tenacitatem antiquior senecta dissolvit, non calidi acumen ingenii frigidus sanguis obtundit, non tremula manus errantem incerto tramite stylum ducit; adolescentiam mentiuntur in senectute, à qua solam habent prudentiam. Ad bonæ valetudinis conservationem non tam multa requiruntur: Natura paucis contenta est: homini sapere cupienti panis & aquâ sufficiunt: quibus si quid exiguum addideris, poterit ille cum Iove de felicitate certare. Polyphagia & Polyposia, crede mihi, consuetudinis res est, non Naturæ. Qui pauco vino vtitur, eoque dilutissimo, ille vitam suam amat, & infinitis seipsum beat commodis: ex eius abusu, maximorum morborum ilias profluit, calidi innati substantiam minuendo, humidum primigenium dissipando ac exsorbendo. Vinum dubius est amicus, & anceps Proteus, bonum præsens exiguum, malum emergens gravissimum: vitam facit alacriorem ac vegetiorem, sed breuiorem: idemque pręstat corpori quod calx ad arboris radicem conspersa, fructum quidem accelerat, arborem autem perimit, ita vinum suscitato calore, spiritus facultatesque erigit, mortem verò maturat, dum infinitos affectus inuehit, nullâ ferè Herculis clauâ debellandos: apoplexiam nullo emeticorum vsu curabilem: epilepsiam (quæ propriè non est convulsio) nullâ pœoniâ, nullo amuleto superabilem: paralysin, quæ nullis iuvatur sudorificis: ephialtem, falsò dęmonas mentientem: rheumatismum, qui fit per ταυσίωσιν τῶν φλεβῶν, antiquis penè ignotum, cuius vt & synochorum Galeni, summa remedia sunt venæ sectio & frigidæ potus: Anginam, cui non meliùs succurri-

tur, quàm iugularium sectione: pestilentes, purpuratas malignásque febres, quibus nihil auxiliantur bezoüar, idolum fatuorum: Theriaca, compositio luxuriæ: Mithridatium, herbarum deforme chaos, rudis indigestáque moles multorum simplicium, nimio feruore, acrimoniâ vel malignitate, natiuo calori aduersantium: confectio Alkermes & de Hyacintho, Diamargaritûm, & aliæ putidæ Arabum quisquiliæ, quæ non magis prosunt ad eiusmodi affectuū curationem, quàm calx aut cinis, inanisque puluis, cùm sint meræ nugæ, ab ignaris nebulonibus confictæ, & in sanctissimæ nostræ Medicinæ sacrarium malis artibus & infaustis auibus deportatæ: peripneumonicos affectus, nullis cedentes Arabum syrupis, bechicis frustra nuncupatis: phthisin nullo lacte, nequidem muliebri, sanabilem: asthma, in quod aquarij nihil possunt aselli; imò plusquam aselli sunt, qui pręscribunt: hydropem, vt plurimum à causa calida, nec semper ab hepate, qui nullo hydragogorum vsu tollitur, vt nec paracentesi: calculum renum, quem dum caput vreteris tentat, doloresque ciet atrocissimos, nihil promovet diureticorum vis ignea: aut vesicę, qui nullis imminuitur aut frangitur lithontripticis: dysenteriam, quam irritant Rheum tostum & myrobalani, tollit autem venę sectio: fluxum hęmorrhoïdalem, quem aquæ potus imminuit, purgatio tollit: chiragram & podagram, τὰ ἔκγονα τῶν καλῶς ἐχόντων. Quod si tandem eò venerint, quò vel cunctantibus veniendum, tam placidè è viuis excedunt, vt obdormire, non emori videantur, per beatam & auream frugalitatem, famosæ illius veterum Principum, à tam multis frustra concupitę εὐθανασίας participes facti. Quid multa? non solùm nobis, sed & posteris quoque nostris temperanter viuendo consulimus: nam & spem vegetę prolis auget hominum bona nutrix Sobrietas, vt si creandis liberis incumbatur, dum validum fœcundumque semen, & tenacem reddit vterum pulchra ac numerosa prole beatos faciat parentes, postquam ipsi sani diutissimè vixerint, suis adhuc in liberis diu victuros. Denique, nulla calamitate vel ęrumna premetur vnquam, qui vitæ fundamentum iecerit Temperantiam.

Est igitur longæ ac iucundæ vitæ tuta certáque parens Sobrietas.

Proponebat Lutetiæ Parisiorum IOANNES DE MONTIGNY, Abrincensis, Anno R. S. H. M. DC. XLVII.

LVTETIÆ PARISIORVM,

Prostant Exemplaria apud NICOLAVM BOISSET, Typographum, in Platea Malbertina, ad insigne D. Stephani. 1648.

cette thèse est la 967e du tome VI du recueil in-folio des thèses de la faculté —